

Αύγουστος, ο μήνας της Παναγίας

/ [Επικαιρότητα](#)

© Rafail Georgiadis-ope.gr

Ο Αύγουστος μπορεί να χαρακτηριστεί ως ο μήνας της Παναγίας. Το πρώτο δεκαπενθήμερο αρχίζει με τις ακολουθίες του Μικρού και Μεγάλου Παρακλητικού Κανόνα, όπου ψάλλονται κάθε απόγευμα εναλλάξ, μεσούντος του μηνός εορτάζεται με πανηγυρικό τρόπο η Κοίμηση της Θεοτόκου, και στο τέλος εορτάζεται η Κατάθεση της Τιμίας Ζώνης της Υπεραγίας Θεοτόκου.

Το πρόσωπο της Παναγίας κατέχει ξεχωριστή θέση στη συλλογική συνείδηση καθώς είτε αποτελεί την μεσίτριά μας προς τον Θεό, είτε φανερώνεται ως η πονεμένη Μητέρα που πένθησε τον Υιό της, είτε η προστάτιδα μιας εκάστοτε τοπικής κοινότητας, είτε ακόμη και μέσα στη λογοτεχνία μάς παρουσιάζεται ως ενσάρκωση του καλοκαιριού πάνω σε κάποιο ξωκλήσι αφιερωμένο στη χάρη της.

Από την άλλη και η ίδια η εορτή του Δεκαπενταυγούστου, η Κοίμηση της Θεοτόκου, παρουσιάζει μια διπλή φύση. Μέσα στην καλοκαιρινή περίοδο, με τους ρυθμούς να είναι πιο ήρεμοι, με αρκετούς να έχουν επιστρέψει στο γενέθλιο τόπο τους, το κλίμα και η ατμόσφαιρα μοιάζει χαρμόσυνη. Το ίδιο και στην Εκκλησία. Οι λιτανείες, οι ακολουθίες με την πανηγυρική τους υμνολογία, με την Θεοτόκο που μετέστη προς την ζωήν, συνθέτουν το πλαίσιο μιας πανήγυρης. Κι ωστόσο εκείνο που εορτάζεται είναι μια “Κοίμηση”. Αυτή η συνύπαρξη της χαράς και της λύπης, τόσο βιωμένη και γνωστή στην ορθόδοξη παράδοση ως “χαρμολύπη”, συνδεδεμένη κυρίως με την περίοδο του Τριωδίου, δίνει μέσα στην καρδιά του θέρους έναν τόνο αναστάσιμο.

Ο Μικρός και Μεγάλος Παρακλητικός Κανόνας

Από την πρώτη Αυγούστου μέχρι τις 13 Αυγούστου κάθε απόγευμα εναλλάξ ψάλλουμε τον **Μικρό και τον Μεγάλο Παρακλητικό Κανόνα** με μεγάλη κατάνυξη και με μοναδική προσέλευση πιστών. Οι Παρακλητικοί αυτοί Κανόνες αποτελούν τις προσφιλέστερες ακολουθίες της Εκκλησίας μας. Η **Μικρή Παράκληση** είναι σύνθεση ανωνύμου μοναχού, ίσως του Θεοστηρίκτου, ίσως του Θεοφάνους. Πιθανόν να πρόκειται και περί του ιδίου προσώπου μετονομασθένος κατά την μοναχική κουρά. Η **Μεγάλη Παράκληση** αποτελεί ποίημα του **Δούκα Θεοδώρου του Β΄ του Λασκάρεως, Βασιλέως της Νικαίας**, ο οποίος έζησε στα μέσα του 13ου αιώνα.

Καθημερινά εκτός από τα Σάββατα και την παραμονή της γιορτής της **Μεταμορφώσεως**, στον Εσπερινό, μετά από το «Νῦν ἀπολύεις...» ψάλλονται μια ο ένας και μια ο άλλος ο **Μικρός και ο Μεγάλος Παρακλητικός Κανών στην Παναγία**, αρχίζοντας από τον Μικρόν. Τις Κυριακές ψάλλεται πάντοτε ο **Μεγάλος Παρακλητικός Κανών** άσχετα με τη σειρά.

Προστρέχουμε στην Παναγία, και ψάλλουμε τις Παρακλήσεις, γιατί πιστεύουμε ακράδαντα, μαζί με τον ποιητή της Παρακλήσεως, ότι «ουδείς προστρέχων επι σοι κατησχημένος από σου εκπορεύεται Παρθένε Θεοτόκε, αλλά αιτείται τη χάριν και λαμβάνει το δώρημα προς το συμφέρον της αιτήσεως». Η εμπειρία μας από τις απειράριθμες ευεργεσίες που δεχτήκαμε από την Κυρία των Ουρανών δεν μας επιτρέπει να σιωπήσουμε «ου σιωπήσωμέν ποτε, Θεοτόκε, τα δυναστείας σου λαλείν οι ανάξιοι ειμή γαρ συ προϊστάσο πρεσβεύουσα, τις ημάς ερρύσατο εκ τοσούτων κινδύνων; Ουκ αποστώμεν, Δέσποινα, εκ σου σους γαρ δούλους σώζεις αεί, εκ παντοίων δεινών». «Ου κρύπτω σου τον βυθόν του ελέους και την βρύσιν των απείρων θαυμάτων...αλλά άπάσιν ομολογώ και βοώ και κηρύττω και φθέγγομαι».

Ομολογούμε έμπροσθεν της Κυρίας Θεοτόκου την αμαρτωλότητά μας, εκφράζουμε προς Αυτήν την κραυγή αγωνίας, τον ψυχικό και σωματικό μας πόνο και τη θλίψη, που μας κάνουν να αισθανόμαστε πως «η ζωή μας τω Άδη προσήγγισε». Βεβαίως, όμως, δεν απελπιζόμαστε και δεν μοιρολογούμε, ως οι μη έχοντες ελπίδα, αλλά εκ βάθους καρδίας ψάλλουμε «χαράς μου την καρδίαν πλήρωσον Παρθένε... της αμαρτίας την λύπη εξαφανίσασα». Εναποθέτουμε όλες μας τις ελπίδες σε Αυτή, γιατί γνωρίζουμε, εκ πείρας, ότι πραγματικά είναι φιλεύσπλαχνη και ότι ως Μητέρα του Θεού είναι πηγή ελέους, το μόνο καταφύγιο του κόσμου και «μεσιτεία

προς τον Ποιητή αμετάθετος». Επιπλέον, την παρακαλούμε να κυβερνήσει τη ζωή μας, και ως «άρρηκτον τείχος και προστασία» και «φρουρά ασφαλεστάτη» που είναι να μας διαφυλάξει από «των δαιμόνων τα τοξεύματα», που μας περικυκλώνουν, και τα οποία δεν μπορούμε από μόνοι μας να αντιμετωπίσουμε. Έτσι εμείς οι Χριστιανοί ζούμε αληθινά το Πάσχα του καλοκαιριού.

Τις μέρες αυτές, λοιπόν, ψάλλονται εναλλάξ μέχρι και το απόγευμα της 13ης Αυγούστου, εκτός των Εσπερινών των Σαββάτων και της Εορτής της Μεταμορφώσεως του Κυρίου, ο Μικρός Παρακλητικός Κανόνας, που είναι έργο-ποίημα ενός υμνογράφου με το όνομα Θεοστήρικτος Μοναχός, κατά κόσμο Θεοφάνης, και ο Μεγάλος Παρακλητικός Κανόνας, που είναιποίημα του Θεοδώρου Β΄ του Λασκάρως, Αυτοκράτορα της Νικαίας, ο οποίος έζησε τον 13ο αιώνα.

Για τον υμνογράφο του Μικρού Παρακλητικού, μοναχό Θεοστήρικτο, δεν έχουμε άλλα στοιχεία ταυτότητας. Για τον ποιητή του Μεγάλου Παρακλητικού Κανόνα, Θεόδωρο Β΄ γνωρίζουμε πως ήταν παιδί του Αγίου Ιωάννη Βατάτζη και της Ειρήνης Λάσκαρη. Αναφέρεται ότι ο Αυτοκράτορας Θεόδωρος είχε μία πάθηση, η οποία του προκαλούσε βαριά κατάθλιψη, και από την οποία προσευχόταν να απαλλαγεί. Μάλιστα, φαίνεται ότι κάποτε είχε παραμελήσει τον πνευματικό του αγώνα, γι' αυτό και επαναλάμβανε συνεχώς τη φράση «εγκατέλιπόν σε Χριστέ». Οι προσευχές του, λοιπόν, έλαβαν τη μορφή Παρακλήσεως προς την Παναγία όταν

γνώρισε τη Βασίλισσα της Ηπείρου, Αγία Θεοδώρα, η οποία ευλαβείτο πολύ την Θεοτόκο. Απ' αυτήν έμαθε στις δύσκολες στιγμές, και ιδίως όταν τον κατέβαλλε η θλίψη, να απευθύνεται προς την Παναγία και να την παρακαλεί να του καταπραΰνει το άλγος και να του μεταδώσει τη θεία χαρά και παρηγοριά. Στον Παρακλητικό αυτό Κανόνα «διεκτραγωδούνται τα παθήματα και τα βάσανα μιας ψυχής..., όπου εις βασιλεύς Έλλην, διωγμένος, πολεμημένος, στενοχωρημένος, από Λατίνους και Άραβας και τους ιδικούς του, διεκτραγωδεί προς την Παναγίαν τους ιδίους πόνους του, και τους διωγμούς, όσους υπέφερεν από τα στίφη των βαρβάρων, τα οποία ονομάζει 'ένεφη'», σημειώνει ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Η Παράκληση του Θεοδώρου Β' διαδόθηκε στις Ιερές Μονές της περιοχής, όπου καταρτίστηκε ως ακολουθία, και από εκεί εξαπλώθηκε σε όλο το Βυζάντιο ως ο Μέγας Παρακλητικός Κανόνας.

Η εναλλακτική τέλεση των δύο ιερών Παρακλήσεων οφείλεται, μάλλον, στις ιστορικές συγκυρίες που σημάδεψαν το Βυζάντιο το έτος 1261. Εκείνη τη χρονιά, λοιπόν, επί Αυτοκρατορίας του Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου, έγινε ανακατάληψη της Βασιλεύουσας χωρίς αιματοχυσίες και το γεγονός αυτό αποδόθηκε στην θαυματουργική παρέμβαση της Θεοτόκου. Τότε, ο Μιχαήλ θέλησε να εισέλθει στην Πόλη εν πομπή και να αναπέμψει ευχαριστίες προς την Παναγία. Ωστόσο, επειδή εκείνη την περίοδο ψαλλόταν στις εκκλησίες ο Μεγάλος Παρακλητικός Κανόνας

του Θεοδώρου Β΄, έπρεπε να εξεβρεθεί μία ενδιάμεση λύση. Τότε προτάθηκε να χρησιμοποιείται και ο αρχαιότερος Μικρός Παρακλητικός Κανόνας προς την Υπεραγία Θεοτόκο. Από τότε, λοιπόν, η χρήση του Μεγάλου Παρακλητικού Κανόνα γίνεται μόνο κατά την Νηστεία του Δεκαπενταυγούστου.

Η τέλεση, λοιπόν, των Παρακλητικών Κανόνων, που, σημειωτέον, εντάσσεται μεταξύ των δύο μεγάλων εορτών της Εκκλησίας, της Αναστάσεως και των Χριστουγέννων, γίνεται προκειμένου να αναπέμψουμε δεήσεις και ικεσίες προς την Παναγία, την μόνη μας μεσίτρια προς τον Φιλάνθρωπο Θεό, ώστε να μας δοθεί έλεος και δύναμη να ανεβούμε το Γολγοθά μας, όπου και βιώνεται η ανείπωτη Χαρά της Αναστάσεως. Γιατί η Ανάσταση δεν υπάρχει πέρα από τον Σταυρό, αλλά χαρίζεται εκεί πάνω, στον Σταυρό.

Φωτογραφίες: Ραφαήλ Γεωργιάδης, ore.gr